

Lietuvos diasporos politikos strategija „Globali Lietuva“ 2022-2030 m.

I SKYRIUS

IŽANGA

- 1. Lietuvos diaspora** – užsienyje gyvenantys Lietuvos Respublikos piliečiai ir lietuvių kilmės asmenys, taip pat nelietuvių kilmės asmenys, kildinantys save iš Lietuvos, siejantys save su Lietuva istoriniu, kultūriniu, socialiniu, ekonominiu ar politiniu ryšiu.
- Lietuva pagrįstai vadinama **diasporine valstybe**, nes istorijos tėkmėje **patyrė 4 didžiausias emigracijos bangas**: XIX a. pab. – XX a. pr. ekonominę emigraciją į JAV, Didžiąją Britaniją, Kanadą, Rusiją (išvyko apie 1 mln. Lietuvos gyventojų); 1920–1940 m. emigraciją (pasitraukė per 100 tūkst. gyventojų); emigraciją II pasaulinio karo pabaigoje (pasitraukė per 60 tūkst. politinių pabėgėlių ir kitų asmenų); šiuolaikinę emigraciją nuo Nepriklausomybės atkūrimo iki įstojimo į Europos Sąjungą ir šių dienų: 1990–2004 m. išvyko 348,7 tūkst., Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą, tai yra 2004–2020 m., 691 tūkst. Lietuvos gyventojų (iš viso per 1 mln. gyventojų). Remiantis neoficialiais Lietuvos diplomatinių atstovybių, užsienio lietuvių organizacijų duomenimis, užsienyje gali gyventi apie 1,3 mln. lietuvių kilmės asmenų. Tai reikštų, kad apie 30 proc. tautos gyvena užsienyje, o, remiantis diasporos istorija, didžiausios lietuvių bendruomenės yra JAV, Australijoje, Pietų Amerikoje, Kanadoje. Vertinant emigracijos bangų dydžius (viso iš Lietuvos išvyko daugiau nei 2 mln. gyventojų), galima daryti prielaidą, kad lietuvių kilmės asmenų pasaulyje gali būti ženkliai daugiau.
- 3. Valstybės diasporos strategija** – tai valstybės ir jos diasporos, dėl įvairių priežasčių pasklidusios po pasaulį, bendravimo politika, kuriai būtinos bendrystės ryšį puoselėjančios programos ir instrumentai. Diasporos politikos esmė – valstybės ir jos diasporos partnerystė.
- Lietuvos diasporos politikos strategija „Globali Lietuva“ 2022–2030 m. (toliau – strategija „Globali Lietuva“) **keičia nuo 2011 m. galiojusią Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. kovo 30 d. nutarimu Nr. 389 patvirtintą „Globalios Lietuvos“ – užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą – kūrimo 2011–2019 metų programą**, kuri buvo pratęsta iki 2021 m. pabaigos.
- Strategija „Globali Lietuva“ parengta **siekiant kokybinio diasporos politikos pokyčio**, vadovaujantis požiūriu, kad lietuvių tauta, jungiama lietuviškosios tapatybės ir istorinės atminties, yra vientisa, neskirstoma į lietuvius, gyvenančius Lietuvoje, ir lietuvius, gyvenančius užsienyje, o Lietuvos diaspora yra integrali valstybės dalis, savo kūrybinį potencialą galinti aktyviai naudoti įsitraukdama į pilietinį, politinį, ekonominį, kultūrinį, mokslinį ir kitą Lietuvos gyvenimą, prisidedanti prie modernios ir šiuolaikiškos Lietuvos kūrimo.
- 6. Valstybės pažangos strategijoje „Lietuva 2030“ numatyta**, kad viena iš esminių pokyčių iniciatyvų, kurios tikslas – įgyvendinti sumanios visuomenės viziją, yra **pasaulyje išsibarsčiusių lietuvių tautos atstovų telkimas, pasaulio lietuvių su Lietuva stiprinimas** vykdant tęstinę pasaulio lietuvių įsitraukimo į Lietuvos gyvenimą programą, įtvirtinančią abipusį partnerystę ir pagarba grįstą bendradarbiavimą ir kuriančią paskatas pasaulio lietuviams

išlaikyti ir puoselėti tautinį tapatumą. Dėmesys diasporai ir jos ryšio su valstybe stiprinimas – svarbus Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos prioritetas.

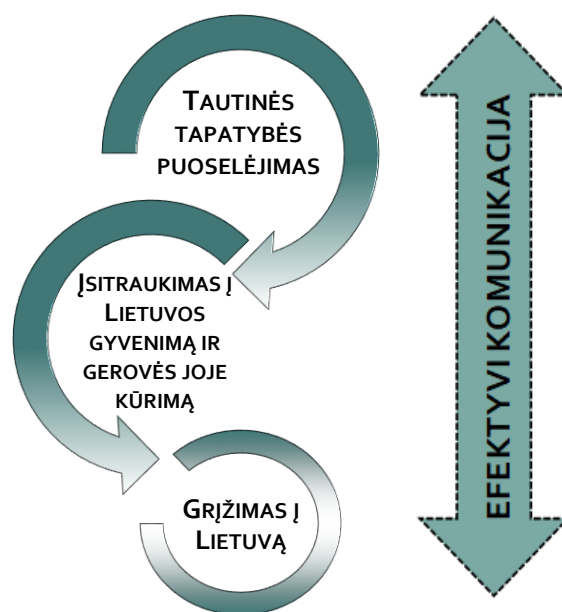
II SKYRIUS

STRATEGIJOS TIKSLAS

7. Pagrindinis strategijos „Globali Lietuva“ **tikslas** – sustiprinti ir išplėsti valstybės ir diasporos ryšį, dialogą bei partnerystę, siekiant skatinti lietuvių užsienyje puoselėjimą ir sudaryti sąlygas aktyvesniam diasporos dalyvavimui kuriant gerovę ir saugumą Lietuvoje bei grįžimui į Lietuvą.

III SKYRIUS

LIETUVOS DIASPOROS POLITIKOS PAGRINDINĖS STRATEGINĖS KRYPTYS 2022–2030 M.

Užsienio lietuvių vienijančios tautinės tapatybės puoselėjimas

8. **Tautinė tapatybė** – kalba, kultūra ir tradicijos, istorinė atmintis - yra lietuvių kilmės asmenų jungiamoji grandis. Tautinio bendrumo jausmas – diasporos telkimosi pagrindas, kertinis sąlyčio su valstybe elementas, leidžiantis toliau plėtoti valstybės ir diasporos partnerystės iniciatyvas. Valstybės dalyvavimas skatinant tautinio tapatumo išlaikymą užsienyje stiprina jos ryšį su diaspora, padeda išsaugoti lietuvišką tapatybę ir perduoti ją naujoms kartoms.

Svarbiausi uždaviniai šioje srityje:

8.1. Lituanistinio švietimo plėtra. Lituanistinių mokyklų užsienyje tikslas – puoselėti ir saugoti lietuvių kalbą, išsaugoti tautinį tapatumą, supažindinti su Lietuvos valstybės istorija, kultūra, paveldu ir sudaryti sąlygas saviraiškai lietuvių kalba. Skaičiuojama, kad tik apie 6 proc. lietuvių kilmės vaikų užsienyje sistemingai mokosi lietuvių kalbos ir lanko lituanistines mokyklas - kyla grėsmė valstybei ateityje prarasti ryšį su didele dalimi savo diasporos. Būtina įvertinti, kad nemaža dalis lietuvių kilmės asmenų yra nemotyvuota arba mažiau motyvuota vaikams perduoti lietuvišką tapatybę, nes save laiko pasaulio piliečiais ir nesureikšmina tautinės tapatybės vertės.

Įgyvendindami šį uždavinį, sieksime:

8.1.1. kad 2025 metais diasporos vaikų, besimokančių formaliojo ir neformaliojo švietimo lituanistinėse mokyklose, skaičius būtų ne mažiau 10 proc., 2030 metais – 15 proc.;

8.1.2. nuolat didinti valstybės dėmesį ir paramą lituanistiniam vaikų ugdymui užsienyje, ypač tose šalyse, kuriose lietuvių kilmės vaikų skaičius yra didžiausias (Airijoje, Jungtinėje Karalystėje, Švedijoje, Kanadoje, Ispanijoje, Norvegijoje, Vokietijoje, JAV ir kitose), ir priimant teisės aktų pakeitimus užtikrinti nuolatinę finansinę ir kitokią paramą jau veikiančioms neformaliojo lituanistinio švietimo mokykloms ir naujų steigimui;

8.1.3. užtikrinti tinkamos mokymo metodikos, pritaikytos užsienyje gyvenantiems skirtingo amžiaus vaikams ir skirtingiems lietuvių kalbos žinių lygiams, parengimą;

8.1.4. parengti Lietuvos istorijos dėstymo metodines priemones, pritaikytas ne tik lituanistinėms mokykloms, bet ir šeimoms, neturinčioms galimybių leisti vaikų į šias mokyklas;

8.1.5. skatinti ir remti istorijos bei tradicinės kultūros pamokų dėstymą lituanistinėse mokyklose užsienyje;

8.1.6. rengti ir stiprinti edukacines programas bei stovyklas skirtingo amžiaus diasporos vaikams Lietuvoje;

8.1.7. stiprinti lituanistinio švietimo mokytojams skirtų kvalifikacijos tobulinimo programų (įskaitant ir nuotoline programas) plėtojimą, atsižvelgiant į tai, kad dalis mokytojų, dirbančių neformaliose lituanistinio ugdymo įstaigose užsienyje, neturi pedagoginio išsilavinimo;

8.1.8. parengti užsienyje gyvenantiems tėvams skirtas lietuvių kalbos mokymo namuose priemones, kurios būtų laisvai ir nemokamai prieinamos internete, atsižvelgiant į tai, kad didelė diasporos dalis neturi galimybės leisti vaikų į lituanistines ugdymo įstaigas;

8.1.9. užtikrinti, kad kuo daugiau mokinių užsienyje galėtų laikyti lietuvių kalbos testus, orientuotus į Bendruosius Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenis;

8.1.10. plėsti ir diasporos poreikiams labiau pritaikyti nuotolinio mokymosi galimybes;

8.1.11. stiprinti lituanistinio švietimo populiarinimo kampaniją, turint tikslą skatinti vaikų tautinę tapatybę;

8.1.12. parengti nemokamai prieinamą suaugusiųjų lietuvių kalbos mokymo metodiką ir priemones (taip pat ir mobiliąsias programėles) anglakalbiams, ispanakalbiams, rusakalbiams, atsižvelgiant į tai, kad yra ir suaugusiųjų lietuvių kalbos mokymosi poreikis;

8.1.13. plėtoti įvairias skatinimo priemones lituanistinio švietimo mokytojams (dėstytojams), siekiant didinti jų motyvaciją dirbti lituanistinio švietimo įstaigose.

8.2. Bendruomeniškumo užsienyje skatinimas ir diasporos organizacijų stiprinimas – viena iš svarbiausių diasporos išlikimo ir jos aktyvaus ryšio su kilmės šalimi sąlyga. Lietuvos diaspora yra segmentuota, todėl rekomenduotinas diasporos telkimas į grupes pagal amžių, interesus ir bendrus tikslus. Svarbu pabrėžti diasporos organizacijų veiklos svarbą telkiant diasporą ir skatinant diasporos bendruomeniškumą. Stiprios diasporos organizacijos ne kartą pasauliui įrodė savo reikšmę kilmės šalies vystymuisi.

Įgyvendindami šį uždavinį, sieksime:

- 8.2.1. didinti valstybės dėmesį ir paramą diasporos organizacijų stiprinimui;
- 8.2.2. didinti valstybės dėmesį ir paramą diasporos jaunimo telkimui (įskaitant akademinės organizacijas), užtikrinant diasporos veiklą tęstinumą;
- 8.2.3. skatinti diasporos bendruomeniškumą, tęsiant paramą diasporos organizacijų projektinei veiklai, vienijančiai ir telkiančiai lietuvius užsienyje;
- 8.2.4. kurti projektinių veiklų konkursus diasporos veikloms organizuojančių valstybės institucijų tinklą, siekiant užtikrinti kuo veiksmingesnę ir koordinuotą lėšų skirstymą;
- 8.2.5. stiprinti bendradarbiavimą su diasporos fondais, keičiantis informacija.

8.3. Lietuviškos tradicinės kultūros puoselėjimas užsienyje. Etninė kultūra ir tradicijos – visos tautos sukurtas, iš kartos į kartą perduodamas ir nuolat atnaujinamas kultūros vertybių visumas, padedanti išlaikyti tautinį tapatumą. Etninė kultūra dažnai tampa išvykusio lietuvių simboliu prisistatant užsienyje. Organizuojamos tradicinės lietuviškos šventės telkia lietuvius, didina bendruomeniškumo jausmą.

Įgyvendindami šį uždavinį, sieksime:

- 8.3.1. didinti valstybės dėmesį ir paramą tradicinės kultūros puoselėjimo užsienyje priemonėms, teikiant diasporos organizacijoms, kultūros įstaigoms, meno kolektyvams metodinę pagalbą (taip pat ir nuotoliniu būdu), organizuojant tradicinės kultūros pristatymo seminarus, rengiant teorinę ir praktinę medžiagą, pritaikytą diasporos poreikiams;
- 8.3.2. skatinti ir remti tradicinę kultūrą propaguojančių renginių užsienyje organizavimą;
- 8.3.3. organizuoti tradicinės kultūros stovyklas diasporos vaikams ir jaunimui Lietuvoje;
- 8.3.4. plėtoti skatinimo už lietuviškos tradicinės kultūros propagavimą užsienyje priemones;
- 8.3.5. remti kitas su lietuviškos tradicinės kultūros užsienyje puoselėjimu susijusias veiklas.

8.4. Istorinės atminties veiklos užsienyje puoselėjimas ir plėtra. Valstybę ir diasporą vienijanti istorinė atmintis – tautinės savimonės ir pilietiškumo pamatas. Istorinė atmintis kartu su gimtąja kalba, paveldu, kultūra ir etninėmis tradicijomis sukuria prielaidas išsaugoti ir kurti lietuvių tautos savitumą pasaulyje.

Įgyvendindami šį uždavinį, sieksime:

- 8.4.1. tęsti ir stiprinti diasporos organizacijų archyvų tvarkymą, jų integravimą į www.archyvai.lt informacinę sistemą;
- 8.4.2. tęsti Lietuvai reikšmingo kultūros paveldo, esančio užsienyje, paiešką, sklaidą, priežiūrą, sugrąžinimą, įtraukiant į šią veiklą diasporą;

8.4.3. remti diasporos organizacijų veiklą, skatinant jas aktyviai dalyvauti dokumentinio paveldo paieškose, skatinti žinių apie saugomus ar randamus lituanistinius dokumentus perdavimą Lietuvos valstybės archyvams;

8.4.4. vykdyti Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimui ir valstybės stiprinimui nusipelnusių diasporos atstovų pagerbimo priemones;

8.4.5. siekti su Lietuvos istorija supažindinti lietuviškai nekalbančius diasporos narius, tam tikslui parengti trumpą informaciją (įskaitant mobiliąsias programėles) apie Lietuvos istoriją anglų, ispanų, rusų kalbomis;

8.4.6. remti kitas su istorinės atminties išsaugojimu ir perdavimu jaunajai kartai susijusias veiklas.

8.5. Sporto veiklų skatinimas ir plėtojimas. Sportas yra viena iš diasporą telkiančių veiklų. Organizuojamos sporto žaidynės, įvairūs regioniniai čempionatai leidžia aktyviems diasporos atstovams išlaikyti ryšį su kilmės šalimi, reprezentuoti Lietuvą rezidavimo valstybėje.

Įgyvendindami šį uždavinį, sieksime:

8.5.1. skatinti ir remti mėgėjišką diasporos sporto veiklą užsienyje, įskaitant regionines sporto žaidynes, sporto turnyrus, kitas sportines iniciatyvas, skatinančias diasporos telkimąsi ir aktyvumą;

8.5.2. tęsti Pasaulio lietuvių sporto žaidynių – sporto programą papildant kitomis diasporos įsitraukimą skatinančiomis iniciatyvomis - tradicija.

Diasporos įsitraukimo į Lietuvos gyvenimą ir gerovės joje kūrimą skatinimas

9. Sėkmingam diasporos politikos įgyvendinimui svarbu pažinti diasporą, sudaryti kuo palankesnes sąlygas įsitraukimui į šalies gyvenimą ir skatinti bei remti įsitraukimo veiklas. Lietuvai strategiškai **svarbu stiprinti diasporos įsitraukimą į Lietuvos gyvenimą ir gerovės bei saugumo Lietuvoje kūrimą**, raginant ir sudarant palankias sąlygas dalintis užsienyje įgytomis žiniomis, sukaupta patirtimi, skatinant lietuviškos kilmės eksportą, pritraukiant į Lietuvą investicijas ir turistų srautus.

Svarbiausi uždaviniai šioje srityje:

9.1. Diasporos pažinimas – kartinė sėkmingos diasporos politikos sąlyga. Lietuvos diaspora nėra vienalytė, ją sudaro skirtingos emigracijos bangos, skirtingos kartos, skirtingų interesų ir profesijų asmenys. Būtina įvertinti ir rezidavimo valstybės ar regiono specifiką, emigracijos priežastis ir skirtingą ryšį su Lietuva.

Įgyvendindami šį uždavinį, sieksime:

9.1.1. tęsti kasmetinių diasporos apklausų vykdymą, siekiant išsiaiškinti diasporos poreikius ir nuomonę dėl aktyvesnio dalyvavimo Lietuvos gyvenime ir įsitraukimo į gerovės Lietuvoje kūrimą galimybių;

9.1.2. identifikuoti ir užmegzti bei palaikyti ryšį su diasporos organizacijų veiklose nedalyvaujančiais ir (ar) lietuvių kalbos nemokančiais diasporos atstovais;

9.1.3. kviešti mokslininkus atlikti tyrimus diasporos srityje, teikti siūlymus dėl diasporos politikos formavimo ir įgyvendinimo;

9.1.4. aktyviai dalyvauti pagrindiniuose diasporos renginiuose Lietuvoje ir užsienyje, rinkti informaciją apie diasporos gyvenimo aktualijas;

9.1.5. svarstyti galimybę atlikti visuotinį lietuvių kilmės asmenų pasaulyje surašymą, siekiant surinkti kuo tikslesnius statistikos duomenis apie diasporos dydį, geografiją, amžiaus struktūrą, išsilavinimą.

9.2. Diasporos įgalinimas ir įvertinimas - siekiant aktyvesnio diasporos įsitraukimo, svarbu sudaryti tam sąlygas: aprūpinti diasporą įrankiais ir mechanizmais, įgalinančiais prisidėti, tai yra remiant diasporos gebėjimų stiprinimą, bendradarbiaujant su diaspora ir jos organizacijomis, tarpininkaujant diasporos organizacijoms užmezgant ryšius su Lietuvos organizacijomis, viešinant diasporos pasiekimus. Formalus diasporos veiklos, pastangų įvertinimas taip pat yra svarbi įsitraukimo dalis, parodanti, kad asmens ar organizacijos pastangos yra pastebimos ir reikalingos.

Įgyvendindami šį uždavinį, sieksime:

9.2.1. tęsti ir stiprinti diasporos įgalinimą per bendras valstybės ir diasporos institucines struktūras;

9.2.2. sukurti diasporos dalyvavimo sprendžiant aktualius valstybei klausimus sistemą, ją įgyvendinti;

9.2.3. tęsti diasporos organizacijų lyderių kvalifikacijos kėlimo programas;

9.2.4. kviešti diasporos atstovus dalyvauti įvairiuose renginiuose Lietuvoje;

9.2.5. tęsti diasporos atstovų kandidatūrų teikimą valstybiniais ir žinybiniais apdovanojimams gauti.

9.3. Diasporos pilietiškumo skatinimas. Nors užsienyje gyvenantiems Lietuvos Respublikos piliečiams sudarytos palankios sąlygos dalyvauti Lietuvos Respublikos Seimo, Prezidento rinkimuose ir referendumuose (teisė balsuoti, galimybė balsuoti paštu, išankstinio balsavimo metu bei rinkimų dieną diplomatinėje atstovybėje ar konsulinėje įstaigoje, rinkti diasporos atstovą Pasaulio lietuvių apygardoje), o diasporos atstovų aktyvumas rinkimuose ir referendumuose didėja, vis dėlto balsuoja tik nedidelė užsienyje gyvenančių rinkėjų dalis. Balsavimas internetu galėtų paskatinti užsienyje gyvenančius Lietuvos Respublikos piliečius dalyvauti rinkimuose ir referendumuose. Diasporos įsitraukimo į Lietuvos gyvenimą įsitraukimo aktyvumas yra tiesiogiai susijęs su **Lietuvos Respublikos pilietybe**: asmenys, turintys Lietuvos Respublikos pilietybę, jaučiasi labiau įsipareigoję Lietuvai nei Lietuvos Respublikos pilietybės neturintys diasporos atstovai.

Įgyvendindami šį uždavinį, sieksime:

9.3.1. surengti referendumą dėl pilietybės išsaugojimo 2024 metais;

9.3.2. skatinti užsienyje gyvenančių Lietuvos Respublikos piliečių aktyvumą dalyvauti rinkimuose ir referendumuose, įskaitant planuojamą referendumą dėl pilietybės išsaugojimo;

9.3.3. sudaryti sąlygas, kad 2024 m. užsienyje gyvenantys Lietuvos Respublikos piliečiai galėtų saugiai balsuoti internetu;

9.3.4. aktyviai skleisti informaciją apie teisės aktuose nustatytas Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo, išsaugojimo galimybes, daugybinės pilietybės turėjimo išimtis;

9.3.5. surengti diskusiją apie galimybę užsienyje gyvenantiems Lietuvos Respublikos piliečiams balsuoti savivaldybių rinkimuose, taip stiprinant išvykusiųjų ryšį su savo gimtuoju miestu ar regionu;

9.3.6. skatinti diasporą prisidėti prie Lietuvos nacionalinio saugumo ir gynybos stiprinimo, pristatant Lietuvos poziciją rezidavimo valstybių vyriausybėms ir parlamentams;

9.3.7. skatinti diasporą plačiau įsitraukti į labdaros ir paramos veiklą Lietuvoje, dalyvauti savanorystės programose.

9.4. Ekonominio įsitraukimo skatinimas. Nors per daugiau kaip tris atkurtos Nepriklausomybės dešimtmečius sukurta daug sėkmės istorijų, kai diasporos atstovai pritraukė Lietuvai reikalingų investicijų, patys investavo Lietuvoje, tarpininkavo lietuviškos kilmės prekių ir paslaugų eksportui, skatino atvykstantį turizmą į Lietuvą, taip prisidėdami prie valstybės gerovės kūrimo, esamas diasporos įsitraukimo potencialas yra žymiai didesnis.

Įgyvendindami šį uždavinį, sieksime:

9.4.1. užtikrinti informacijos diasporos organizacijoms, kitiems suinteresuotiems diasporos atstovams teikimą apie Lietuvos eksporto galimybes ir investicinę aplinką Lietuvoje, organizuoti šiomis temomis tikslinius renginius;

9.4.2. skatinti diasporą kurti verslus Lietuvoje;

9.4.3. įtraukti diasporą į atvykstantojo turizmo skatinimo veiklas;

9.4.4. stiprinti Lietuvos regionų, savivaldybių bendradarbiavimą su diaspora;

9.4.5. skatinti ir remti nevyriausybinės organizacijas, stiprinant jų veiklą diasporos ekonominio įtraukimo srityje;

9.4.6. įtraukti diasporą į Lietuvos įvaizdžio užsienyje sklaidą.

9.5. Įsitraukimo pagal profesinę veiklą skatinimas. Užsienyje dirba daug lietuvių kilmės mokslininkų, medikų, aukštųjų technologijų specialistų, menininkų, rašytojų, kitų profesijų atstovų. Iki šiol bendradarbiavimas su šiais diasporos atstovais buvo fragmentiškas, paremtas asmeniniais atskirų įstaigų ar organizacijų ryšiais.

Įgyvendindami šį uždavinį, sieksime:

9.5.1. tęsti ir stiprinti programas, skatinančias diasporos mokslininkų įsitraukimą į mokslinę veiklą Lietuvoje;

9.5.2. kurti ir stiprinti specializuotus diasporos profesinius tinklus, kurių nariai galėtų bendrauti tarpusavyje ir su atitinkamomis institucijomis Lietuvoje, dalyvauti šių institucijų programose, mainuose, vykdyti bendrus projektus;

9.5.3. vystyti diasporos profesionalų mentorystės programas Lietuvoje.

Grįžimo į Lietuvą skatinimas

10. Grįžimo į Lietuvą skatinimas ir palankių (re)integracijos sąlygų sudarymas – svarbus diasporos politikos prioritetas, glaudžiai susijęs su užsienio lietuvių vienijančios tautinės tapatybės puoselėjimu ir diasporos įtraukimu į Lietuvos gyvenimą bei gerovės joje kūrimą. Grįžimas į Lietuvą

suvokiamas ne tik kaip grįžimas gyventi, mokytis ar dirbti Lietuvoje, tai taip pat gali būti grįžimas į Lietuvą, čia steigiant savo verslą, investuojant, vykdant mokslinę ar kitą profesinę veiklą.

Svarbiausi uždaviniai šioje srityje:

10.1. Grįžimą skatinančių veiksmų koordinavimas - šiuo metu atskiros institucijos vykdo įvairias grįžimo į Lietuvą skatinimo ir (re)integracijos lengvinimo priemones, tačiau nacionaliniu mastu ši veikla nėra koordinuojama ir analizuojama.

Įgyvendindami šį uždavinį, sieksime:

10.1.1. sukurti efektyvų grįžimo į Lietuvą skatinimo ir (re)integracijos lengvinimo priemonių įgyvendinimo koordinavimo mechanizmą;

10.1.2. vykdyti grįžimo į Lietuvą skatinimo ir (re)integracijos lengvinimo priemonių stebėseną, nustatant trūkstamas ir (ar) neveiksmingas priemones, naikinant galimą priemonių dubliavimą.

10.2. Informacijos grįžimo ir (re)integracijos klausimais sklaidos didinimas. Didelė dalis apklaustų diasporos atstovų svarsto apie galimybę grįžti į Lietuvą, tačiau jiems trūksta informacijos grįžimo ir (re)integracijos į Lietuvą klausimais, informacija yra nesusisteminta.

Įgyvendindami šį uždavinį, sieksime:

10.2.1. stiprinti informacijos apie galimybes grįžti į Lietuvą, (re)integracijos Lietuvoje sąlygas teikimą vieno langelio principu, vykdyti tikslines informacines kampanijas;

10.2.2. sukurti vieną efektyviai veikiančią darbo pasiūlymų Lietuvoje duomenų bazę;

10.2.3. stiprinti diplomatinių atstovybių ir konsulinių įstaigų vaidmenį, skatinant grįžimą į Lietuvą.

10.3. Politinių kalinių, tremtinių bei humanitarinės krizės ištiktose valstybėse gyvenančių lietuvių grįžimas ir perkėlimas į Lietuvą. Įgyvendinant šiuo metu galiojančią Politinių kalinių ir tremtinių bei jų šeimų narių sugrįžimo į Lietuvą programą, asmenims teikiama pagalba grįžti į Lietuvą nuolat gyventi, taip pat socialinė ir finansinė parama. Įgyvendinant Lietuvos Respublikos asmenų perkėlimo į Lietuvos Respubliką įstatymą, į Lietuvą perkeliama tam teisę turintys asmenys, gyvenantys humanitarinės krizės ištiktose valstybėse, jiems teikiama parama integruojantis.

Įgyvendindami šį uždavinį, sieksime:

10.3.1. tęsti Politinių kalinių ir tremtinių bei jų šeimų narių grįžimo į Lietuvą programos įgyvendinimą, užtikrinant deramą paramą šiems asmenims integruojantis Lietuvoje;

10.3.2. tęsti humanitarinės krizės ištiktose valstybėse gyvenančių asmenų, turinčių teisę būti perkeltiems į Lietuvą pagal Asmenų perkėlimo į Lietuvos Respubliką įstatymą, perkėlimo ir integracijos Lietuvoje įgyvendinimą, užtikrinant deramą paramą šiems asmenims integruojantis Lietuvoje.

10.4. Diasporos jaunimo skatinimas studijuoti ir stažuotis Lietuvoje, siūlant specialias stipendijų, stažuotčių, pažintines programas – galimybė paskatinti jaunimą grįžti arba, studijų ir stažuotčių metu pažinus Lietuvą, tapti neformaliais šalies ambasadoriais užsienyje.

Įgyvendindami šį uždavinį, sieksime:

10.4.1. supažindinti diasporą su studijų Lietuvoje galimybėmis;

10.4.2. plėsti ir stiprinti diasporos jaunimo stažuotių ir pažintinių programų vykdymą Lietuvoje, sukurti vieną stažuotių ir pažintinių programų duomenų bazę;

10.4.3. skatinti Lietuvoje studijavusio ir (ar) stažuotes atlikusio diasporos jaunimo alumni sąjungų kūrimąsi, ryšio su Lietuva išlaikymą.

10.5. Sąlygų dalyvauti konkursuose į valstybės tarnybą sudarymas. Šiuo metu užsienyje gyvenantys Lietuvos Respublikos piliečiai ne visada gali dalyvauti konkursuose į valstybės tarnybą dėl tam tikrais atvejais taikomų gyvenamosios vietos reikalavimų ir (ar) nesudaromų sąlygų dalyvauti konkursuose nuotoliniu būdu.

Įgyvendindami šį uždavinį, sieksime:

10.5.1. užtikrinti galimybę Lietuvos Respublikos piliečiams, gyvenantiems užsienyje, konkursuose į valstybės tarnybą dalyvauti nuotoliniu būdu;

10.5.2. sudaryti galimybę Lietuvos Respublikos piliečiams, gyvenantiems užsienyje ir atitinkantiems kvalifikacinius reikalavimus, dalyvauti konkursuose į valstybės tarnybą, nepriklausomai, kiek metų jie gyvena užsienyje.

IV SKYRIUS KOMUNIKACIJA

11. Visas diasporos strategijos kryptis apimanti ir visų krypčių priemonių sėkmingam vykdymui būtina veiksminga **komunikacija turi būti tikslinga, aiški ir pritaikyta įvairioms diasporos grupėms, įskaitant ir diasporos atstovus, nedalyvaujančius organizacijų veikloje.** Stiprinant ryšį su diaspora labai svarbi ir vidinė (Globalios Lietuvos strategijos partnerių ir diasporos), ir išorinė (viešoji, formuojanti visuomenės požiūrį valstybėje) komunikacija.

Svarbiausi uždaviniai šioje srityje:

11.1. Efektyvi vidinė komunikacija. Atsižvelgiant į tai, kad diaspora nėra vienalytė, siekiant veiksmingos vidinės komunikacijos būtinas diasporos segmentavimas, tai yra kontaktui su skirtingomis kartomis, skirtingų emigracijos bangų atstovais, skirtingų profesijų, pomėgių ar skirtingą ryšį su Lietuva turinčiais asmenimis dažnai reikalingos skirtingos priemonės. Kitas svarbus vidinės komunikacijos aspektas – aiškus kontakto tikslas ir tiksliai suformuluota žinutė, atsižvelgiant į tai, kad absoliučiai diasporos daugumai ryšių su Lietuva puoselėjimas yra tik savanoriška, visuomeninė veikla, kuriai skiriamas laisvalaikis.

Įgyvendindami šį uždavinį, sieksime:

11.1.1. parengti komunikavimo su diaspora gaires, numatant atitinkamas priemones skirtingoms diasporos grupėms;

11.1.2. didinti diasporos pasiekiamumą, užmezgant kontaktą ir suteikiant konsultacijas iki asmeniui išvykstant iš Lietuvos bei sudarant sąlygas asmeniui gauti aktualią informaciją iš Lietuvos Respublikos diplomatinėms atstovybėms ir konsulinėms įstaigoms;

11.1.3. sukurti vieną internetinį puslapį (globalilietuva.lt), kuriame diaspora rastų informaciją visais aktualiais klausimais;

- 11.1.4. naudoti įvairius informacinius kanalus, teikiant informaciją diasporai ir didinant diasporos pasiekiamumą (diasporos žiniasklaida, socialiniai tinklai, oro linijos, oro uostai, kt.);
- 11.1.5. aktyvinti diasporos politiką įgyvendinančių institucijų atstovų dalyvavimą diasporos renginiuose, organizuoti juos Lietuvoje;
- 11.1.6. rengti diasporos politiką įgyvendinančioms institucijoms mokymus komunikacijos srityje.

11.2. Išorinė (viešoji) komunikacija. Sėkmingam diasporos politikos įgyvendinimui didelę įtaką daro visuomenės požiūris į diasporą, kuri formuoja ne tik asmeninės patirtys ir kontaktai, bet ir žiniasklaidos teikiama informacija. Užsienyje leidžiami lietuviški laikraščiai, žurnalai, diasporos interneto portalai, paskyros socialiniuose tinkluose, radijo stočių transliacijos atlieka labai svarbią bendruomenės vienijimo ir informavimo funkciją. Plėtojant išorinę komunikaciją, svarbu didinti diasporos atsparumą dezinformacijai, nes didėjanti informacijos skvarba ir informacinių technologijų prieinamumas sudaro tam palankią terpę.

Įgyvendindami šį uždavinį, sieksime:

- 11.2.1. stiprinti valstybės institucijų ir pačios diasporos bendradarbiavimą su įvairiomis žiniasklaidos priemonėmis, pateikiant ir skleidžiant objektyvią, visapusišką informaciją apie lietuvių diasporą, puoselėjama ryši, indėlių į valstybės kūrimą;
- 11.2.2. didinti jaunosios kartos domėjimąsi diasporos istorija ir jos vaidmeniu, kuriant Lietuvą;
- 11.2.3. stiprinti paramą didžiausią diasporos auditoriją turinčioms patikimoms diasporos žiniasklaidos priemonėms;
- 11.2.4. didinti diasporos atsparumą dezinformacijai, ugdant gebėjimus kritiškai vertinti informaciją ir puoselėjant istorinę atmintį;
- 11.2.5. tęsti diasporos organizacijų vadovų kvalifikacijos tobulinimą ryšių su visuomene, komunikacijos srityse.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

12. Strategijos „Globali Lietuva“ įgyvendinimą koordinuoja Užsienio reikalų ministerija.
13. Strategija „Globali Lietuva“ įgyvendinama per tarpinstitucinį veiksmų planą, kuriame dalyvauja visos susijusios valstybės institucijos, įstaigos ir savivaldybės. Tarpinstitucinį veiksmų planą, sudaromą trejiems metams, tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.
14. Tarpinstitucinio veiksmų plano vykdymą prižiūri ir teikia rekomendacijas Lietuvos diasporos reikalų koordinavimo komisija.
15. Strategija „Globali Lietuva“ įgyvendinama iš asignavimų valdytojams skirtų bendrųjų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų, savivaldybių biudžetų ir kitų teisėtai gautų lėšų.
16. Strategijos „Globali Lietuva“ įgyvendinimas taip pat grindžiamas visuomeniškumo ir savanoriškos veiklos principais. Tikimasi, kad įgyvendinant Strategiją aktyviai dalyvaus diasporos ir kitos nevyriausybinės organizacijos.